

borostyángyöngy, több szkíta bronz nyílhegy, vaskés, szórványként bronz spirálcső.

Munkatársak: Bácsmegi Gábor, Párditka Györgyi régészek.

GUBA SZILVIA

224. Madaras, Paplajos

(Bács-Kiskun megye) Kö

2007. március 23-án helyszíni szemlét tartottam Madarastól DK-i irányban, a Kígyós-ér partján, erős szintkülönbségekkel jellemzett területen. Ettől K-re egy lapos rész, mely időszakosan ma is vízjárta, egykori kisebb szikes tó volt. A téglá- és kőépület maradványait közvetlenül a laphoz közel eső dombháton találtuk meg. Viszonylag nagy területen voltak szétszóródva maradványai, sok emberi vázrész is kiszántva találtunk. A helyszínen bronzharang töredékeit, kulcsot, koporsószöveget találtunk. Feltűnően nagy mennyiségű kerámia volt a templom helyén is, ez valószínűsíti annak késői építését. Az egész településen sok és kifejezetten nagy, összeálló kerámiatöredék hevert. A középkori település teljes területét bejárni nem tudtuk, a Kígyós-ér partjaig mindenképpen lehúzódik, nagy valószínűséggel a kis tavat részben körbeöleli.

A múzeumi adattárban fellelhető jelentések közül Kőhegyi Mihály 1960/61-es ásatásának helyszíne – melynek során a templom részleteit és sírokat is feltárt – bizonyosan beazonosítható ezzel a lelőhellyel.

ROSTA SZABOLCS

225. Magyaratád, Magyaratád–Patahalom közötti műút

(Somogy megye) B(?)

2007. október 8–9-én terepbejárást végeztünk a több települést is érintő szennyvízcsatorna nyomvonalán, 200 m széles sávban. A két települést összekötő műút építése során bronzkori edények kerültek elő, amelyek valószínűleg urnasírokból származnak. A lelőhelyen 2007. október 9-én végzett állapotfelmérő terepbejárás során, jó megfigyelési körülmények (friss szántás) ellenére sem találtunk a lelőhely azonosítására alkalmas felszíni leleteket.

REMÉNYI LÁSZLÓ

226. Magyarkeszi, Körtefai-dűlő

(Tolna megye) Á, Kö

2007. december 4-i szemlémen Magyarkeszitől ÉK-re, a falu szélétől kb. 300 m-re, a faluból ÉK felé kivezető dűlőút és az ÉNy–DK irányú patak által határolt részen, a patak párhuzamosan kb. 400 m hosszan közepes sűrűségben középkori kerámiát gyűjtöttem. A falu a dűlőnevek szerint az egykori Nyilással feleltethető meg, amelynek temploma a 17. sz. végén még állt.

A templomot a patak meredek partja feletti dombvonulat egyik 155 m tszf. magasságú kiemelkedésén ta-

láltam meg. A szántás következtében a templom tájolása és mérete megállapítható volt: a kissé DNy–ÉK tájolású épület legnagyobb külső mérete kb. 13×6 m, anyaga jórészt téglá (kő csak néhány darab volt), amelyet fehér, meszes habarcs kötött össze. A szentély helyén kb. 1×1 m-es területen négyzet alakú habarcsos folt rajzolódott ki. A templom – mérete alapján – olyan, kőalapozású Árpád-kori téglatemplom lehetett, amelyet pusztulásáig eredeti formájában, átépítés nélkül használtak. A templom körüli temetőre utaló csonttöredékeket az épület mindegyik oldalán közepes sűrűségben találtam, kb. 5 m-en belül. Az épület DNy-i sarkától 3–5 m-re pedig két, frissen kiszántott, Ny–K tájolású csontváz összetartozó darabjait figyeltem meg. Apróra tört embercsontok a templomon belül is jelentkeztek. Egy koponyatöredéken pártától származó zöld patina látszott.

K. NÉMETH ANDRÁS

227. Mád, Batthyány utca 51.

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) B, Á

2007. március 14-én Tokaj váráról készült metszeteket tekintettünk meg a tulajdonos gyűjteményében. Ekkor figyeltünk fel a ház előkertjében és az ingatlan kertjében a nagy mennyiségű kerámiatöredékre. A gondozott kertben bronzkori és Árpád-kori leleteket gyűjtöttünk. A terület beépítettsége miatt a lelőhely kiterjedését nem tudtuk megállapítani.

Munkatársak: Honti Szabolcs, Pusztai Tamás.

SZÖRÉNYI GÁBOR ANDRÁS

228. Márokpapi, Kossuth utca

(Szabolcs-Szatmár-Bereg megye) Á, Kö

2007. május 30-án közműárok földmunkáihoz kapcsolódóan régészeti felügyeletet láttunk el a Kossuth utcában. A 19–21. és az 51–53. sz. lakóházak előtt, a már kiásott árok földjéből Árpád-kori és középkori kerámiatöredékeket gyűjtöttünk.

A közút és a járda közelsége miatt az árok falában észlelt jelenségeket nem tudtuk kibontani, de a térképen rögzítettük azok pontos helyét és a leleteket beszállítottuk a Jósza András Múzeumba. A nevezett utca Márokpapi központi részén húzódik keresztül, egy egykori folyó holt medrének partján. Valószínű, hogy a különböző porták előtt talált cserepek egy nagyobb kiterjedésű lelőhely részét képezik, mely az egykori Márok falu maradványa lehet.

Munkatárs: Svéda Csaba rajzoló.

PINTYE GÁBOR

229. Mártély, Darvasszék (TXM Makó-8 kút)

(Csongrád megye) Sza

A lelőhely Mártély Darvasszék elnevezésű határrészében, közvetlenül Mártély és Hódmezővásárhely határán helyezkedik el. Egy kb. 14 000 m² területet, a kutatófúrás

helyét letakarták zúzott kővel és betonlapokkal, ami a régészeti lelőhely egy részét is fedte. Közvetlenül a letakart terület É-i oldalánál jelöltük ki a megelőző feltárás szelvényét.

A feltárt 1000 m²-nyi szelvényben a humusz gépi eltávolítása után egy 4–5. századi, hun kori szarmata település objektumai kerültek elő. Az ásatás során 6 félig földbe mélyített házat, 5 különösen nagyméretű, kétosztatú tárológödrot és 1 árokreszletet tártunk fel. Az objektumokból jelentős mennyiségű kerámia, kevés állatcsont és patics, néhány vastárgy és pár szem gyöngy, valamint egy kézi malom került elő.

Az ásatáson tett megfigyeléseink szerint a területen egy nagy kiterjedésű, ÉNy–DK irányban húzódó, intenzív hun kori szarmata település található, amelynek egy részét biztosan fedi a Makó-8 kutatófúrás számára kijelölt terület.

BALOGH CSILLA

230. Mátraszőlős, Kerekbükk

(Nógrád megye) B, N

2007. júniusban és szeptemberben műszeres lelet-, és lelőhely-felderítést végeztünk a Patay Pál által 1959-ben felfedezett, majd Nováki Gyula által felmért késő bronzkori erődített telep területén. A kutatásban 7 fő, 6 fémkereső készülékkel vett részt. Munkánk célja az erődített telep pontosabb keltezése és az esetleges rablások megelőzése volt. Az előkerült fémtárgyak mindegyikét GPS koordinátákkal láttuk el, hogy szóródásukat térképre vezetve kirajzolhassuk az erődített település azon részeit, melyeket intenzív fémhasználat jellemez. A közel 100 hektáros lelőhelynek jelenleg csak körülbelül fele járható be, a helyenként áthatolhatatlanul sűrű aljnövényzet, illetve a tarvágásokon kihajtott fiatal, bokros erdőrészek miatt. Szisztematikus kutatást 3 helyszínen végeztünk, de ezeken kívül igyekeztünk legalább egyszer érinteni a bejárható felszíneket. A D-i sánccszakasz Ny-i felének belső oldala mentén elterülő, jól járható erdős részen csak két régészeti leletet találtunk: egy bronz cikáda fibulát és egy népvándorlás kori vaslándzsát.

Nem messze innen, a sánctól É-i irányba eltávolodva egy irtáson késő bronzkori megtelepedés nyomaira bukkantunk. Az itt húzódó kb. 100 m hosszú és 40 m széles kis gerincen ép és töredékes tokosbalta, késpenge, bronzkarikák, nyersanyagrogók, valamint a felszíni bolygatásokból gyűjthető patics- és kerámiatöredékek utaltak egy jelentősebb késő bronzkori településra.

A kis gerinc közepe táján egy bronztárgyat tartalmazó depóleletre bukkantunk, melyet egy 1×1 m-es kis szonda segítségével eredeti kontextusában sikerült feltárnunk és dokumentálnunk. A zárt leletegyüttes 5 lándzsát, 4 tokosbaltát, egy sarlót, egy karperecet, egy kisebb nyersanyagrogót és egy árat foglalt magába. A bronzkincs a HaA2–HaB1 időszakra keltezhető. A késő bronzkori tárgyakon kívül egy üvegberakásos, hun kori bronzcsat is előkerült a gerinc felszínén.

Átvizsgáltuk az erődített telep ÉNy-i részén található tó környezetét és a körülötte elterülő jól járható tölgyest. Az alapos kutatás ellenére itt is csak egyetlen településnyomot sikerült találnunk. A tótól DK-re 100–150 m-re bronzrogók, bronzpitykék és a Kyjatice-kultúra sajátosságait mutató kerámia utalt egy intenzívebb települési mag meglétére. Arra, hogy a bronzkor utáni korszakokban is lakták, használták ezt a térséget, egy itt előkerült – talán a népvándorlás korra keltezhető – vaslándzsa és egy kisebb vasszigony utalt.

Munkatársak: Szilas Gábor régész, Kalli András, Nagy Nándor, Tóth Farkas Márton régészhallgatók, Bacsikai István, Dankó Szabolcs, Sándor Lajos technikusok.

SZABÓ GÁBOR

231. Mernye, Nagy-árok

(Somogy megye) Ró

2007. október 8–9-én terepbejárást végeztünk a több települést is érintő szennyvízcsatorna nyomvonalán, 200 m széles sávban. Mernyétől D-re, Somodor É-i részével egy vonalban, attól Ny-ra a Nagy-ároktól É-ra 200 m-re helyszíni szemle során római kori lelőhelyet azonosítottunk. A rossz megfigyelési viszonyok mellett is sikerült pontosan meghatározni a régészeti lelőhely helyét és hozzávetőleges kiterjedését. A lelőhely egy kb. 250–300 m átmérőjű ovális területet fed, egy a Hartár-árok fölött emelkedő lankás domb D-i lejtőjén. A terepbejárást során viszonylag sok kerámiatöredéket gyűjtöttem, a lelőhely intenzív lehet.

REMÉNYI LÁSZLÓ

232. Mezőzombor, Békás-ér

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Ő

2007 októberében helyszíni szemléket végeztem Szerencs határában.

Békás-ér 1.: A régészeti lelőhely nagyobbik része már Mezőzomborhoz tartozik. Taktaföldvártól csak egy egykori Takta-meder választja el. A helyszíni szemle során a szántásban nagy mennyiségű őskori kerámiát figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedése 200×150 m. A régészeti lelőhely Ny-i része átnyúlik a Szerencshez tartozó 0147 helyrajzi számú területre.

Békás-ér 2.: A régészeti lelőhely teljes egésze Mezőzomborhoz tartozik. Taktaföldvártól az egykori Takta-meder választja el, annak magaspártján találtuk meg 2007 őszén, szántóföldön. A Békás-ér 1. lelőhelytől É-ra, 200 m-re található. A helyszíni szemle során a szántásban nagy mennyiségű őskori kerámiát figyeltünk meg. A lelőhely kiterjedése 300×150 m.

PUSZTAI TAMÁS

233. Miskolc, Szeleta-barlang

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Pa

2007. március 5. és május 4. között leletmentő feltárást végeztünk a Szeleta-barlang Kadics-féle „G” barlang-